

VRIJDAG 9 MAART 2001

Welkom trouwe lezers en nieuwelingen. Dit keer is de club, die dagelijks dit dagboek ontvangt, weer groter geworden en daarom even een kleine inleiding. Ik wil je een paar mensen voorstellen, die je deze week in mijn dagboek regelmatig zult ontmoeten. De eerste is Dritan Pajenga. Zo heet hij officieel, maar iedereen noemt hem Tani. Hij is mijn coördinator, tolk en manusje van alles. Vanmiddag stond hij op het vliegveld om me af te halen. Meestal is hij alleen, maar dit keer was hij in gezelschap van Anastas en Stefan. Dat zijn de voorzitter en de secretaris van de Stichting ECE. ECE is de afkorting voor 'Elbasan Education Center'. Deze stichting is verantwoordelijk voor een aantal projecten, die in Elbasan zijn uitgevoerd of nog lopen. Ik ben hier om een managementtraining te geven aan schooldirecteuren en onderwijsinspecteurs, maar er is in de komende weken meer te doen.

Een dagboek bijhouden in Albanië is leuk. Er gebeurt iedere dag wel iets dat de moeite waard is om op te schrijven. Ook vandaag weer. Vandaag zijn in de havenstad Dúrres een paar bussen aangekomen uit Utrecht. Het is een cadeautje voor de gemeente Elbasan om het openbaar vervoer in deze stad goed op gang te krijgen. Totaal komen er zes bussen. In de twee bussen in Durres zitten ook goederen o.a. een drietal hammondorgels, die we volgende week cadeau willen doen. Dat vertel ik nog wel.

Wat is er nu aan de hand? Ik zie voor me hoe Alex nu al vermoed wat er aan de hand is. Wie mijn dagboek van oktober heeft gelezen weet dat Alex een week lang gevochten heeft met de douane om muziekinstrumenten ingevoerd te krijgen. En wat denk je dat er nu met de bussen aan de hand is? Precies, de douane doet moeilijk. Vorige maand ben ik nog bij de burgemeester geweest om hem te bezweren de problemen met de douane op te lossen. Hij verzekerde me toen dat alles geregeld zou zijn. Vanavond belt Miquel, de vice-burgemeester. Hij is in Durres en krijgt de bussen niet los van de douane. Er moet een schenkingsakte getoond worden en die is er niet. Miquel belt Tani, Tani belt Richard in Utrecht, Tani belt weer terug en zo gaat dat enkele keren over en weer totdat Richard een faxnummer krijgt in Durres om een schenkingsakte te sturen. Het is nu al bijna 10 uur en de bussen staan nog in Durres. Als ze nu alsnog verlof krijgen om te starten zal het ver na middernacht zijn voordat ze in Elbasan aankomen. En als het niet goed komt, moeten we wachten tot maandag, met het risico dat er in het weekend van alles gestolen wordt.

Kijk, hier is een dagboek bijhouden geen kunst. Je krijgt de stof op een presenteerblaadje. Morgen hoor je wel hoe het verder gaat,

ZATERDAG 10 MAART 2001

De bussen zijn vanmorgen nog niet aangekomen, Klaartje van den Broek wel. Klaartje is een leerling-journalist die met de bussen uit Utrecht is meegereisd om verslag te doen voor het Utrechts Nieuwsblad. Toen ik vanmorgen aan het ontbijt kwam vroeg Elza me met handen en voeten en een paar engelse woordjes of ik aan de jonge vrouw wilde vragen voor acht uur te douchen, want daarna is er geen druk meer op het water. Ik zei natuurlijk ja, in de veronderstelling dat Klaartje in de loop van de dag zou aankomen. Elza bleef echter haar vraag herhalen totdat ik begreep dat Klaartje reeds was aangekomen en op de logeerkamer sliep. Ze was 's nachts even na twaalven al aangekomen en ik had dat niet gehoord. Ik had mijn kamerdeur open gezet om de bel te kunnen horen, maar ik ben niet wakker geworden.

Ik heb Klaartje dus wakker gemaakt en verteld wat er komt kijken als je hier wilt douchen. Niet alleen moet je dat voor achten doen, je moet ook nog een rode kraan in de muur opendraaien en een paar reservebakken vullen. Ik geloof niet dat ze het helemaal begrepen heeft, want ze vertelde later dat de douche niet warm wilde worden. Morgen beter.

Om half tien zijn we samen naar het gemeentehuis gegaan om Gazi Maksuti te spreken. Die werkt sinds de laatste burgemeesterswisseling bij de gemeente en is ondermeer belast met de coördinatie van het bussenproject. Persoonlijk weet hij er weinig van, maar hij haalde er Eduard Bordi bij, die van het begin er aan heeft gewerkt. Het was een korte kennismaking met de afspraak dat Klaartje morgen en overmorgen uitvoerig geïnformeerd zal worden.

De rest van de dag hebben we met Tani als tolk besteed aan het verkennen van de stad en de projecten. Op de muziek- en tekenschool Onufri hebben we weinig gezien, want er waren geen lessen. Bij de technische school Ali Mufti hadden we meer geluk. In de werkplaats werd volop gewerkt en ik moet zeggen, dat ik blij verrast was. Het werk vordert goed. In vergelijking met mijn vorige bezoek vorige maand is het werk ver gevorderd. Voor zover ik het kan beoordelen zag het er goed uit. We hebben vanuit Nederland tekeningen gestuurd om aan te geven waar de elektrische leidingen moeten komen om de apparatuur op de werktafels aan te sluiten. Dat was allemaal al gerealiseerd. Tefik Venari, de directeur van het bedrijf Beladi, dat de bouw uitvoert was aanwezig en vertelde dat hij verwacht over 10 dagen klaar te zijn.

Vanmiddag zijn we in Bradashesh geweest. Na de lunch hebben we de proefkas bezocht, waar we Sabri Sullaku ontmoette. Klaartje kreeg van hem uitvoerig informatie over dit project, dat Jan Hendriks vorig jaar heeft opgestart. In de kas konden we zien dat ze reeds grote tomatenplanten hadden gekweekt.

Om 4 uur hebben we een rondleiding door de oude binnenstad gekregen van Genci Trandafili, de man van het bestuurslid van ECE, Fiquerete Trandafili. Genci is een enthousiast verteller over de historie van Elbasan.

En de kennismaking met Elbasan is afgesloten met een ontmoeting met Anastas Paparisto. Als die begint te praten krijg je bijna geen kans meer om een vraag te stellen. We zaten in een gezellig cafeetje, waar ze een heerlijke coupe ijs hadden.

Zolang Anastas vertelde konden wij dus rustig het ijs oplepelen. Klaartje had vele vragen en maar ze moest moeite doen om Anastas te onderbreken. Op iedere vraag gaf hij een uitvoerig antwoord met voor hem typerende uitwijdingen.

Een beetje overdonderd door de hoeveelheid informatie zijn Klaartje en ik in het begin van de avond naar ons logeeraadres gegaan. We hebben vandaag veel gehoord, maar we hebben niet meer aan de bussen gedacht. Telefonisch hoor ik echter van Tani, dat die in de loop van de middag zijn aangekomen. De burgemeester is vanmorgen zelf naar Durres gegaan en heeft dus kennelijk de bussen los gekregen. Ik denk dat er morgen wel gelegenheid is om ze te inspecteren.

MAANDAG 12 MAART 2001

Maandagmorgen. Om zes uur komt de zon al in volle glorie mijn kamer verlichten. Met veel geweld wordt onder mijn balkon een garagedeur geopend, de dag is begonnen.

Ook gisteren was het een mooie zonnige dag met lentetemperatuur. Vanaf mijn balkon zag ik de gebruikelijke zondagmorgendrukke. Veel dorpsbewoners uit de bergen komen dan naar de stad om in te kopen te doen of hun koopwaar aan te bieden. Toch is het straatbeeld veranderd sinds vorig jaar. Het stadsbestuur heeft kennelijk de straathandel langs de hoofdstraat verboden. Ik zie nu de kleine paardjes met tweewielige karretjes aan de andere kant van het kruispunt blijven. Bovendien maakt een stadsbus met een dubbele hoorn duidelijk dat er recht tegenover me een bushalte is gekomen.

Tani komt ons ophalen voor een afspraak met een journalist en de burgemeester. We gaan naar hotel Kriva, een vrij nieuwe zaak even buiten de stad. We rijden door de straat naar de rivier de Skumbini, waar nu de straathandel zich heeft geconcentreerd. Bij het hotel staan de twee bussen uit Utrecht. Ze zijn hier neergezet, omdat Kriva waarschijnlijk de busonderneming wordt, die de stadsdienst gaat exploiteren. In de tuin van het hotel ontmoeten we de burgemeester, die zaterdag persoonlijk naar Durres is gegaan om de bij de douane los te krijgen. Hij vertelt ons dat nog niet beslist is welk bedrijf de stadsdienst gaat exploiteren, maar van de drie kandidaten is Kriva naar zijn mening de enige die aan de eisen kan voldoen. Een beslissing zal op het einde van de maand genomen worden als ook de vier andere bussen uit Utrecht zijn aangekomen.

De burgemeester weet ook te melden dat er sinds begin van dit jaar een nieuwe wet in werking is gesteld, die een gemeente meer bevoegdheden geeft. Het is de eerste stap in een proces van decentralisatie van bevoegdheden, die nog gevolgd zal worden door meer in de komende jaren. In dat verband vraagt hij of het mogelijk is om in Nederland hulp te krijgen bij het organiseren van de nieuwe taken. We praten over de mogelijkheden van gemeenten in Nederland, over projecten van de VNG en eventueel over hulp van experts via het PUM in Den Haag. We spreken af dat we daar in de komende week nog op terug zullen komen.

De journalist van het plaatselijke weekblad wordt geïnterviewd door Klaartje, maar door de komst van de burgemeester worden we onderbroken. Ook met hem zullen we dezer dagen nog een gesprek hebben.

Vandaag start ik met de managementtraining. Klaartje gaat mee om te zien hoe zoiets verloopt. Onderweg zeg ik haar dat ze niet verbaasd moet zijn als het anders zal gaan dan voorzien. Ik vertel haar dat we vorige keer soms een uur op de sleutel hebben gewacht of moesten improviseren omdat de stroom uitviel. Iedere dag was er wel iets dat anders ging dan gepland. Misschien gaat het dit keer wel goed, want nog geen maand geleden heb ik met de nieuwe regionale directeur voor het onderwijs afspraken gemaakt over het programma. Ik heb dat bovendien nog op papier gezet en toegestuurd.

Bij de schoolpoort staat Tani en ik zie aan zijn gezicht dat er wat mis is. Wat blijkt. Het lokaal is niet gereserveerd en de directeuren van de eerste groep zijn vanmorgen telefonisch opgetrommeld om te verschijnen. Toevallig komt de mevrouw met de sleutel langs, zodat we toch binnen kunnen. Ze vertelt er echter bij dat volgende week het lokaal al besproken is door een andere club. De inspecteur, die de training moest organiseren, is niet aanwezig, maar verschijnt na een half uur omdat Tani hem heeft opgebeld. Hij weet van niets en heeft geen instructies gekregen van de regionale directeur. Van de 15 opgeroepen directeuren zijn er slechts 9 verschenen en die mopperen dat ze zo onverwacht uit hun werk zijn gehaald. Voor de meeste directeuren komt deze bijeenkomst heel erg ongelegen, want ze hebben het druk met de voorbereidingen van het lentefeest van overmorgen.

Voor mij heeft het natuurlijk weinig zin om met zo'n kleine onwillige groep te beginnen. Ik stel daarom voor een kop koffie te gaan drinken en de bijeenkomsten voor vandaag en morgen af te gelasten. Ondertussen zal ik met de algemeen directeur gaan praten om een betere planning te maken. Zo gezegd zo gedaan.

We vinden de directeur – een vrouw, die geen ervaring heeft en pas sinds drie maanden in functie is - op de stoep voor een restaurantje waar ze koffie wil gaan drinken. Ze biedt haar verontschuldiging aan en hangt een onduidelijk verhaal op over anderen die het verkeerd gedaan zouden hebben. Ik laat duidelijk merken dat ik daar geen boodschap aan heb, want ik heb met haar een afspraak gemaakt. Dus is de vraag hoe we het weer recht kunnen breien.

Na wat heen en weer gepraat is de conclusie dat ik vrijdag zal starten en met de inspecteur een nieuw plan zal maken. Daarbij krijgt de inspecteur alle ruimte om alles te regelen wat geregeld moet worden.

Met Tani en Gezim, de inspecteur, heb ik vervolgens in een kwartiertje een nieuwe planning gemaakt. We beginnen vrijdag met een bijeenkomst met alle 30 directeuren en stellen dan de programmaonderdelen voor volgende week vast.

Klaartje had ondertussen een gesprek met Fatos, directeur van de school Alexander Kongholi, waar vorig jaar een experiment met huiswerklessen is begonnen. Nu zijn er al 9 scholen, die een vergelijkbare actie hebben opgezet. Het is een goed voorbeeld van een actie, die door de lokale stichting ECE op een pilot-school is gestart en die nu met succes wordt verspreid onder andere scholen.

Vanmiddag hebben Klaartje en ik ontmoetingen gehad op het gemeentehuis met de mannen, die verantwoordelijk zijn voor de bussen en de vuilniswagens. De komst van deze voertuigen uit Utrecht is zeer welkom en zal zeker bijdragen aan een verbetering van het openbaar vervoer en de afvalverwerking. Tegelijkertijd moet je echter constateren dat er nog veel te doen valt. We spraken b.v. over de straten, die opgeknapt moesten worden voordat er bussen doorkonden rijden. Een straat is twee maanden geleden gerenoveerd, maar nu is er al weer een groot gat in gevallen. Dat blijkt veroorzaakt te zijn door een breuk in de waterleiding. De watervoorziening is een groot probleem. Het leidingnet is totaal versleten en onvoldoende. Water is er slechts op bepaalde uren van de dag. Elbasan heeft een contract gesloten met de Berliner Wasser Gesellschaft om het waterleiding net te vernieuwen in de hoop daarmee de dagelijkse rantsoenering van water te kunnen oplossen. Het betekent echter wel dat alle straten opengebrouwen worden.

We hebben ook de vuilnisbelt bezocht. Die ligt even buiten de stad, aan de rand van de rivier, de Skumbini. Ik had afgelopen dagen al gevraagd of de rivier niet vervuild wordt door het afval. Dat was volgens Gazi Maksuti niet het geval, maar vanmiddag heb ik iets anders gezien. Midden door de stortplaats stroomt een onstuimige beek uit de bergen, waarvan de oevers bekleed lijken met lappen plastic afkomstig van de vuilnisbelt. De vuilnisbelt is enkele hectaren groot en al het regenwater stroomt rechtstreeks in deze beek. Een deel van het vuil stroomt zichtbaar in de rivier, onzichtbaar is het vergif dat mee stroomt.

Pratend over de twee vuilniswagens, die sinds vorig jaar hier dienst doen, bleek dat ze nu al allerlei mankementen vertonen, die ze hier niet kunnen verhelpen omdat ze niet de juiste onderdelen hebben. Volgens de directeur kunnen ze de onderdelen niet in Albanië krijgen. Hij wil daarom graag weten of ze in Nederland te krijgen zijn. Het zijn twee DAF-wagens met Geesink-opbouw. Zowel met het DAF- deel als de Geesink-opbouw hebben ze problemen. Hij weet echter niet hoe de onderdelen heten en vraagt daarom of er een catalogus is met de engelse namen of nummering. Ik beloof dat ik zal informeren bij Richard van de Brink, de secretaris van onze Stichting Skampa. Hij is de centrale figuur voor dit soort vragen.

DINSDAG 13 MAART 2001

Een dag is hier zo voorbij, zeker als je weer wat anders meemaakt. Gisteravond zijn Gerard Doornkate en Jan Pfeiffer aangekomen. Gerard is een consultant voor geestelijke gezondheidszorg en Jan is leider van een proefproject in Elbasan. Met behulp van de Wereldgezondheidsorganisatie en nog een paar stichtingen worden op een aantal plaatsen in Albanië opvangcentra ingericht voor mensen met psychische problemen. Er is in feite maar een soort opvang, een psychiatrische inrichting. Daarin zou je, op zijn Hollands gezegd, gek worden als je het al niet was. Nazorg en ambulante hulpverlening is niet bekend. Sinds twee maanden draait er een proefcentrum in Elbasan en Gramsh.

Vanmorgen ben ik met Gerard en Jan naar Gramsh geweest. Gramsh ligt hoog in de bergen. Het landschap is prachtig: diepe dalen, meren, zwavelbronnen. Ook verval: slechte stukken weg, half ingestorte bruggen, armoedige huisjes. Gramsh zelf is een klein stadje, dat vrij geïsoleerd ligt. Het gezondheidscentrum is gevestigd beneden in een paar kamers van een foeilelijke flat. (In Albanië zijn volgens mij alle flats van

buiten niet om aan te zien). Gerard komt hier om te bezien hoe het centrum naar twee maanden draait. De medewerkers vertellen wat er tot nu gedaan is en dat ziet er goed uit. Het is een enthousiaste club, die beperkte middelen al aardige dingen heeft gedaan. Er komen schrijnende verhalen over tafel van geesteszieke mensen, die een grote last zijn voor zichzelf en hun omgeving. Alsof we een demonstratie nodig hadden wordt de vergadering onderbroken door een patiënt met familie, die ruim vijf uur gelopen hebben vanuit de bergen om hulp te komen vragen.

's Middags zijn we weer terug in Elbasan. Ik ga ook even naar de teamvergadering van het centrum. In tegenstelling tot Gramsh is hier het resultaat na twee maanden veel minder positief. Ik krijg de indruk dat er veel problemen zijn en ik merk dat er heel weinig enthousiasme is om er een succes van te maken. Ik kan moeilijk inschatten wat er allemaal fout gaat, maar duidelijk is dat Gerard en Jan hier in de komende dagen nog werk hebben te doen.

WOENSDAG 14 MAART 2001

Dag van de Lente.... Feest in Elbasan.

Gisteravond begon het al. De feestverlichting was al van verre te zien. Rond het park en het plein in het centrum hingen slingers bont gekleurde lampen. In de hoofdstraat was dit jaar een mooie stemmige verlichting met ornamenten zoals wij met Kerstmis in de winkelstraten zien.

Heel de stad was uitgelopen. Op het plein speelde een muziekgroep in traditionele kleding Albanese muziek. In de hoofdstraat schuifelde een menigte van oost naar west en omgekeerd. Samen met Alex Le Mat, die tegen de avond was aangekomen, en Klaartje heb ik mee laten voeren naar een pizzarestaurantje. Toen we naar binnen wilde gaan vielen er een paar regendruppels. Het waren de voorbode van een hoosbui, die even later los barste. Toen we een uurtje later naar huis wilde goot het nog steeds. Tani zorgde voor een auto om droog thuis te kunnen komen. De feestverlichting brandde nog, maar de hoofdstraat was leeg en had veel weg van een wilde beek.

Ook vandaag is het feest in het water gevallen. Pas tegen de avond brak de zon even door. Van het openluchtprogramma is weinig terecht gekomen. De officiële receptie op het gemeentehuis met een ontvangst van de eerste minister, de tentoonstelling in de sporthal en de muziekkuitvoering in het theater konden doorgaan, maar alle openluchtactiviteiten vielen letterlijk in het water. Dat is jammer, want het heeft iets weg van koninginnedag. Als het mooi weer is gaan alle mensen de straat op en picknicken in de parken en op de berghellingen. Er wordt niet alleen gegeten, maar ook muziek gemaakt en demonstraties gegeven.

Geen buitenactiviteiten dus. Dat was ook een tegenvaller voor Tani, die een heel programma had voorbereid voor zijn Hollandse gasten. We zouden gaan picknicken bij Sabri Sullaku in Bradashesh, maar nu moesten we noodgedwongen uitwijken naar een restaurant in Lihxa. Dit is een voormalig kuuroord enkele kilometers buiten de stad aan de voet van een gebergte. We troffen daar Jan Hendriks, die een tuinbouwproject begeleidt in Bradashesh. Ook het bestuur van de stichting ECE was

aanwezig. Gerard en Jan waren ook uitgenodigd. We kregen een overvloedige en lekkere maaltijd voorgeschoteld.

Toen het tijd was om op te stappen brak juist de zon door. We maakten van de gelegenheid gebruik om het vervallen kuuroord te verkennen. Vroeger was het een badplaats met geneeskrachtige bronnen. Het warme zwavelhoudende water borrelt nog op vele plaatsen uit de grond op, maar de hotels en badhuizen maken een vervallen indruk. Leidingen, die het warme bronwater naar de gebouwen moesten voeren lekken van alle kanten. Er is een publiek gedeelte, waar grote bakken zijn gemetseld, waarin mensen met hun voeten in het water gaan zitten. Een paar jongens demonstreerden ons dat er ook brandbaar gas uit de grond komt. Enerzijds sta je verbaasd over de natuurverschijnselen, anderzijds ben je teleurgesteld dat dit oord zo'n vervallen indruk maakt.

Morgen gaan we verder met feesten, want er is het een en ander georganiseerd om de afsluiting van het Onufri-project te vieren. Naar verluidt komt zelfs de minister van onderwijs er aan te pas. We zullen het wel zien.

Tot slot toch nog iets zakelijks. Vandaag is het sein op groen gezet voor de inrichting van de elektrotechnische werkplaats van de Ali Muftiu-school. De penningmeester van ECE heeft \$100.000 overgemaakt naar Henk Bakker, directeur van Edutec in Streefkerk. Dit bedrijf zal de inrichting van de werkplaats verzorgen. De penningmeester van ECE had al eerder geprobeerd het geld over te maken maar de baas van de bank wilde eerst zekerheid dat zoveel dollars het land uit mochten. Vandaag is dat probleem echter opgelost. Als er nu verder geen vertragingen in Nederland ontstaan kan de technische school de werkplaats in gebruik nemen met ingang van het nieuwe schooljaar.

DONDERDAG 15 MAART 2001

Weer feest, maar nu op een zonnige dag. Om 8 uur worden we al verwelkomd op de Luigj Gurakuqi-school. Pien de Lange en Cocky de Groot vertegenwoordigen ICCO, de subsidiegever. Met hen krijgen Alex en ik een rondleiding langs de klassen, die nieuwe muziekinstrumenten hebben gekregen. Enthousiast wordt er gespeeld en gezongen door jongelui, die over een jaar of wat als onderwijzer de basisscholen ingaan.

Op het gemeentehuis ontmoeten we een heel gezelschap dat uitgenodigd is aanwezig te zijn. De minister van Onderwijs blijkt op het laatste moment verhinderd te zijn. Als vervanger is aanwezig de directeur van financiën. Verder voegen zich bij het gezelschap namens de Minister de directeur van het beroepsonderwijs en het hoofd van de juridische afdeling, de regionale directeur van het onderwijs en Anastas namens ECE. De burgemeester heet iedereen welkom en somt uitvoerig op wat ICCO, Skampa en de andere Nederlandse vertegenwoordigers bijgedragen hebben aan de verbeteringen in Elbasan. Terwijl een drietal televisiecamera's alles opnemen voeren ook anderen het woord en bedankt Pien iedereen voor de vriendelijke woorden.

Gerard en Klaartje moeten afscheid nemen. Zij gaan vandaag weer terug naar Nederland. De rest van het gezelschap gaat naar de technische school Ali Muftiu om de vorderingen te zien in de verbouwing van de werkplaats. Pien is enthousiast over de vorderingen. Zij heeft vorig jaar nog de puinhoop gezien, die het toen was. Ik schilder haar waar het meubilair en de apparatuur gaat komen, die vorige maand door Paul Ballhaus zijn begroot en die in Nederland zijn besteld. We bekijken ook de afdeling voor autotechniek, waarvoor nog geen budget is gevonden. Pien zal dat de komende dagen met Swiss Contact bespreken.

Het hoogtepunt van het feest is de ontvangst op de Onufrischool. Astrit, de directeur, ontvangt ons op het schoolplein. We moeten op hrt botdes komen. Alle leerlingen staan opgesteld in rijen en Astrit houdt een flinke speech telkens onderbroken door applaus. Hij bedankt zijn Hollandse gasten, die het mogelijk gemaakt hebben dat zijn school helemaal gerenoveerd is en voorzien van muziekinstrumenten en teken- en schilderbenodigdheden. Na een antwoord van Pien krijgen we een rondleiding en zien we allerlei werkstukken van leerlingen.

Hoogtepunt wordt een concert in de vernieuwde aula. Het schoolorkest speelt enkele nummers en diverse solisten laten hun kunnen horen. Het is een heel gevarieerd programma verzorgd door jonge en oudere leerlingen op diverse instrumenten. Ze spelen heel enthousiast en goed.

Na afloop is er nog een gezellig samenzijn in een klaslokaal, waar de tafels vol staan met allerlei soorten frisdrank en wijn, zoetigheden en fruit. Ook de docenten zijn hierbij uitgenodigd. Astrit brengt een toast uit op zijn Nederlandse gasten en nodigt ons uit toe te tasten. In mijn dankwoord herinner ik aan het feit dat ik zes jaar geleden hier voor het eerst op deze school kwam en ook een concert kreeg aangeboden. Toen is de eerste stap gezet om deze school te helpen aan nieuwe muziekinstrumenten. Met de deskundige hulp van Alex en de financiële inbreng van ICCO in de persoon van Pien is het gelukt. Nu hopen we dat deze school zijn taak om begaafde leerlingen te helpen optimaal kan verrichten.

Het feest is voorbij. Er moet weer gewerkt worden. Pien en Cocky hebben vanmiddag de draad al weer opgenomen met een bezoek aan het "Greenhouse" project in Bradashesh. Dat bezoek liep uit en het gevolg was dat de vergadering met ECE pas laat in de middag kon beginnen. Anastas schilderde op zijn eigen wijze – dus heel enthousiast - de plannen van de stichting voor de komende jaren. En hij knoopte daar natuurlijk meteen aan vast voor welke activiteiten hij graag een financiële bijdrage van ICCO wilde hebben. Pien gaf geen direct antwoord, maar was ook niet negatief. ECE moest een gedetailleerd plan opstellen, dan kon ICCO het beter beoordelen.

Morgen gaan Pien en Cocky weer verder. Jan Pfeiffer gaat terug naar Praag en ik ga aan mijn eigenlijke taak beginnen: de training van schooldirecties.

VRIJDAG 16 MAART 2001

Vandaag begon het serieuze werk voor mij, maar het zou wel een Godswonder zijn als dat gewoon normaal zou gaan. Het begon goed. De sleutel was op tijd, het lokaal was open, de video werd binnen gebracht, de laptop en de beamer konden opgestart worden en ik begon. Nauwelijks had ik echter een openingswoordje gezegd of de elektriciteit viel uit. Ik had juist de afgelopen dagen het gevoel gekregen dat er geen problemen meer waren met de stroomvoorziening, want tot nu toe was het licht niet uitgevallen. Uitgerekend vanmorgen overkwam me dat nu wel.

Gelukkig was Tani in de buurt. Hij tolkte vandaag niet omdat hij in de loop van de dag naar Tirana moest. Mijn tolk was nu Arda Lazarene, een jonge vrouw, die net afgestudeerd is als orthopedagoge en voortreffelijk Engels spreekt.

Tani en Anastas verdwenen en kwamen een kwartiertje later terug met een noodvoorziening. De Stichting ECE heeft een installatie gekocht van accu's met een omvormer die als noodvoorziening dienst kan doen. Ik was er vandaag gelukkig mee, want nu kon ik via de beamer foto's laten zien van de vorige keer en een video vertonen over het werken met groepen op een Nederlandse school.

Tegen twaalf uur, toen we juist de laatste afspraken maakten voor volgende week, ging het licht weer aan. Volgende week is twee keer per dag een sessie gepland, maar dat kan weer veranderen want er zit blijkbaar een Mohammedaanse feestdag tussen.

Vanmiddag hoopte ik de hammondorgels te kunnen zien, die vorige week met de bussen zijn meegekomen. Gisteren waren ze nog niet bij het feest op de Onufrischool omdat de douane ze nog niet had vrijgegeven. Vandaag moest Astrit, de directeur, met de waarnemend burgemeester naar de douane om ze los te krijgen. Dat duurde natuurlijk weer veel langer dan gedacht, zodat een afspraak met Astrit weer uitliep. Toen hij eindelijk kwam kon hij melden dat de problemen opgelost waren, maar ... toch konden we de orgels nog niet zien. De bus wilde niet starten. We moeten dus toch weer tot morgen wachten. Is het geen douane die de boel ophoudt dan zullen het wel iets anders zijn.

Ik ben benieuwd of de bussen en vuilniswagens, die vandaag aankomen in Durres, zonder problemen arriveren. Vanmorgen belde Richard dat de bussen en vuilniswagens op weg waren naar Durres, maar omdat er geen chauffeurs bij zijn waren de papieren in een "pizzabus" (?) gestopt naast de bestuurdersstoel. Ook moesten de voorste wielen vastgedraaid worden en bij de achterste wielen moest de spanning op de banden gecontroleerd worden. Ik stond juist voor de groep directeurs, zodat ik de boodschap maar doorgegeven heb aan Tani. Volgens mij zal die blij zijn als we weg zijn, want hij heeft heel wat te regelen.

ZONDAG 18 MAART 2001

Een lekker rustig weekend? Nou, nee!

Anastas, Tani en Stefan hadden iets bedacht. Alex en ik zouden met hen een autotochtje gaan maken rond het meer van Ochrid. Dat ligt op de grens van Albanië en Macedonië. Vroeger was het in het voormalige Joegoslavië een toeristische trekpleister, de Albanese kant was altijd een gesloten gebied. Het is een zeer hoog gelegen bergmeer met onwaarschijnlijk helder water. Er varen of zeilen geen schepen op behalve een paar vissers. Een lekkernij is de Koranvis, die alleen hier voorkomt. Daarom hoort bij een tochtje naar het Meer van Ochrid vis eten.

Wij zouden dus een tochtje gaan maken, maar Alex en ik vonden dat toch niet zo'n goed idee, want er waren nog te veel klussen te doen en Alex zou zondag al weer naar huis gaan. Vandaag horen we dat de grens tussen Albanië en Macedonië gesloten is wegens grensincidenten. Zijn wij even blij dat we daarin niet terecht zijn gekomen.

Alex en ik zijn naar Theater Skampa geweest, want de directie heeft vorig jaar al onze hulp ingeroepen. Het theater moet op termijn privatiseren. Een aanvraag bij PUM om een deskundige advies te laten geven, heeft tot nu toe geen resultaat gehad, want een theater laten draaien zonder gemeenschapsgeld is niet mogelijk. Alex is echter ook theaterdirecteur in Woerden en daarom gingen we samen toch maar eens praten. Het voornaamste probleem is dat Skampa niet alleen een theater is, maar ook een toneelgezelschap. Alex legt uit dat in het Nederland niet meer voorkomt. Theaters hebben geen vaste gezelschappen, maar kiezen een jaarprogramma uit het aanbod van diverse gezelschappen en groepen. Het belangrijkste advies dat hij daarom kan geven is te beginnen met het maken van een 'businessplan' voor het theater. De directeur, Dhimosten Papa en de artistiek directeur, Adonis Filipi, vinden dat een goed idee. De conclusie is dat we zullen bekijken of Alex volgend jaar een keer of drie kan komen om te helpen bij het opstellen van een dergelijk plan.

De tweede klus is gesprek met Stefan, de penningmeester van de Stichting ECE. De boekhouding van ECE is zo gecompliceerd geworden dat de penningmeester er bijna een dagtaak aan heeft. Het is daarom tijd om een goed computerprogramma aan te schaffen. Stefan wil nu advies. Er is een Albanees computerprogramma op de markt gekomen, maar is dat geschikt voor een stichting die een aantal projecten heeft. Uit de handleiding worden wij niet wijzer want die is in het Albanees. Dus wordt het vertalen, uitleggen en discussiëren. Uiteindelijk zijn we het er over eens dat het programma een goede keus is. Een ander probleem is dat ECE geen eigen geld meer heeft. Dat komt omdat ze hun overheadkosten niet voldoende hebben doorberekend in de projectkosten. Deze manier van werken is nieuw en moeilijk voor een pas beginnende stichting als ECE. Stefan is echter een bekwame vent, die met wat hulp dit probleem aan kan pakken. We spreken af dat hij alsnog alle vorige projecten van ICCO zal nagaan en de indirecte kosten daarvan op een rijtje zal zetten. Alex krijgt dan het resultaat ter beoordeling en als het volgens de regels is opgesteld, zal ik met Pien de Lange van ICCO nagaan of ECE alsnog een nabetaling van ICCO kan krijgen.

De derde klus, die geklaard moet worden is de Onufri-school. De directeur, Astrit Lopari, heeft ook financiële problemen. Vroeger betaalde de staat alles, maar nu is het armoe troef, want de rijksoverheid heeft te weinig middelen. De school heeft nu wel een mooi instrumentarium gekregen, maar zal eigen inkomsten moeten verwerven omdat dat mooi te houden. Astrit heeft daar moeite mee. Hij vindt dat cultuur en commercie niet samen kunnen gaan. We doen hem allerlei suggesties aan de hand, maar hij is niet overtuigd. Hij heeft tijd nodig om aan het idee te wennen dat hij geld moet vragen voor uitvoeringen, cursussen of het gebruik van zijn schoollokalen.

Onderweg zie ik dat bij de douane nog steeds 2 bussen en 2 vuilniswagens uit Utrecht staan. Ze zijn kennelijk nog niet vrijgegeven, maar ik neem aan dat het volgende week zal geburen.

Tussendoor zijn we ook nog even naar de Ali Muftiu-school geweest, waar de elektritechnische werkplaats bijna klaar is. Henk Bakker heeft me een e-mail gestuurd met de vraag hoe de leidingen er uit zien, die aangelegd zijn voor de practicum - en montagetafels. Ik maak er foto's van, die ik snel laat ontwikkelen, bij Tani scan en via de e-mail verstuur. Dan kan Henk maandagmorgen ook weer verder.

Bij de douane staan 2 bussen en 2 vuilniswagens uit Utrecht. Ze zijn kennelijk nog niet vrijgegeven, maar ik neem aan dat volgende week zal gebeuren.

Vanmorgen kwam Pien de Lange nog voorbij. Ze stopte even in Elbasan om haar leesbril op te halen, die ze afgelopen week verloren was. Anastas had de bril teruggevonden. Na een drankje ging ze weer verder naar een project in Lushne. Alle projecten in Albanië worden door Pien en Cocky bezocht. Woensdag gaat ze weer terug naar Nederland.

Alex is vandaag ook weer naar huis. Het is stil geworden in Elbasan. Tani is moe en snip verkouden. Ik denk dat hij morgen beter niet als tolk kan optreden bij de training van de onderwijsinspecteurs.

MAANDAG 19 MAART 2001

Het is hier blijkbaar niet mogelijk om iets goed te organiseren. Vanmorgen zou ik de training van de inspecteurs geven op een andere school dan vorige week. Wat bleek? Er was weer eens niets geregeld: de directeur wist van niets, het lokaal was niet gereed, de helft van de inspecteurs verscheen om een of andere reden niet en drie van de aanwezigen werden tijdens de training weggeroepen omdat er een of andere baas hen opdroeg onmiddellijk te verschijnen.

Wat restte waren 9 inspecteurs, die overigens een geïnteresseerd publiek vormden.

Ik heb ze een uitvoerig overzicht geboden van de onderwerpen, die de afgelopen twee jaar aan de orde zijn geweest in de training van de schooldirecteuren. Wat ze vooral interesseerde – en ik was daar blij mee - was, hoe wij in de scholen zelfstandig werken en werken in groepen hebben georganiseerd. Ook hebben we uitvoerig bekeken de veranderingen die in hun functie komen. Er is immers een

nieuwe wet op de onderwijsinspectie vastgesteld. In het oude systeem was een inspecteur op de eerste plaats een controleur, die waakten op het uniform uitvoeren van lessen in een van hoger hand vastgesteld dagelijks programma volgens eveneens vastgestelde methoden. Ieder onderwijzer moest daar regelmatig verslag van doen in een uitvoerige rapportage. Het was dus een zeer bureaucratische werkwijze.

Ik zeg nu wel "in het oude systeem", maar in feite heeft het onderwijs die kenmerken nog, zij het minder extreem. De inspecteurs zijn nog steeds voor alles ambtelijke controleurs. Dat zal moeten veranderen als de reorganisatie plaats vindt, die nu in het vooruit zicht is gesteld. De functie wordt opgesplitst in een drietal functies. De inspecteur blijft controleur, alle taken die met begeleiding van leraren en scholen te maken hebben worden er uit gehaald en ondergebracht in een nieuwe functie: de methodist. Taken die betrekking hebben op administratieve zaken worden in het vervolg gedaan door een administrateur.

Ik ben natuurlijk uitvoerig ingegaan op de rol van methodist, want daarvan zullen de inhoudelijke onderwijsvernieuwingen moeten komen. Dat werd toch een moeizame discussie, want de inspecteurs, die methodisten moeten worden zijn eigenlijk typische vakgerichte leraren. Ze zijn van origine vakdocenten, die vakgenoten beoordelen en eventueel helpen. Het denken in vakoverstijgende methodieken en werkwijzen is hen vreemd. De omscholing van inspecteurs tot generale methodisten zal dus nog heel wat energie kosten.

DINSDAG 20 MAART 2001

Albanees is een taal, die ik niet versta en dat speelt me soms parten. Ik had begrepen dat sommige schooldirecteuren liever na de middag een bijeenkomst hadden dan voor de middag. Vanmorgen echter kwamen ze allemaal en vanmiddag niemand. Gelukkig was vanmorgen het lokaal groot genoeg om zo'n 25 directeuren in groepen te laten werken. En gewerkt hebben ze.

Als een ouderwetse schoolmeester heb ik ze aan het werk gezet. Vandaag geen mooie plaatjes via de computer of een video, nee, dit keer groepsopdrachten met een schoolbord als hulpmiddel. Het was tevens een soort rollenspel. Als ik mijn pet opzette, was ik een schoolmeester, die zijn leerlingen instructie gaf of groepen hielp, zonder pet was ik trainer die toelichting gaf op de gespeelde scène. De directeuren werkten goed mee. Zowel individuele - als groepsopdrachten werden goed uitgevoerd. Het onderwerp was telkens hetzelfde: wat zijn de voornaamste taken van de schooldirectie. Aan het eind van de morgen was de conclusie dat het mogelijk is om in vele variaties groepswork te plegen.

Vanmiddag ben ik nog even in de polikliniek geweest. De goederen, die met de bussen afgelopen weekend aankwamen, waren verspreid. In de polikliniek was o.a. een computer geplaatst. De eerste reactie was natuurlijk proberen of het apparaat werkte, maar dat lukte niet. Er verscheen bij het opstarten een Nederlandse tekst, die ze niet begrepen. Of ik even wilde komen kijken, was dus de vraag.

Nu ben ik geen computereexpert, maar dit probleem was snel opgelost. Op het scherm verscheen de mededeling dat een diskette nodig was om de computer te kunnen starten. Op de harde schijf stond niets meer. Ze hadden geen diskette met

een Dosbestand of andere software. We moesten dus volstaan met de mededeling dat ze software moeten aanschaffen om de computer te kunnen gebruiken.

Het was vandaag heerlijk lenteweer met een temperatuur van rond de 20 graden. Jammer genoeg heb ik er vanmiddag nauwelijks van kunnen genieten, want er was ook nog een vergadering van een vijftal scholen met het bestuur van ECE. Onderwerp was de oprichting van een informatiecentrum. ECE is al meer dan een jaar bezig om zo'n centrum van de grond te krijgen, maar een geschikte ruimte is nog steeds niet gevonden. Telkens blijken er problemen te zijn met eigendomsrechten of met bestuurders die moeilijk doen. Vanmiddag kwamen een vijftal schooldirecteuren praten met het bestuur van ECE om de impasse te doorbreken. Drie van hen boden aan om in hun school ruimte vrij te maken voor het centrum, want er is een grote behoefte aan. Na een stevige discussie over mogelijke oplossingen was de conclusie dat ECE maar wat geld opzij moet zetten voor het (eventueel) opknappen van een pand, maar intussen in een van de scholen moest beginnen met de inrichting van een informatiecentrum. Het voordeel daarvan is dat er al een collectie materiaal zal zijn als een goede locatie geopend kan worden. Het bestuur van ECE zal zich deze week nog beraden over dit advies.

WOENSDAG 21 MAART 2001

De directeuren zijn vanmorgen weer massaal opkomen dagen, maar dit keer ging het niet zo goed als gisteren. Ik wilde teveel informatie geven en dan worden ze onrustig. Ze beginnen onderling te kletsen en je moet soms om aandacht vragen. Als er iemand een vraag stelt, die ze niet interessant vinden word er hardop op gereageerd en je kunt bijna geen antwoord geven. Helmaal erg wordt als daaruit een discussie volgt. Voor mijn gevoel ontstaat dan zoiets als een 'Poolse landdag'. Omdat je de taal niet verstaat lijkt alsof ze ieder moment elkaar letterlijk in de haren zullen vliegen. Even later blijkt dan dat het wel meevalt, want er breekt een bulderend gelach uit om een opmerking van zo'n luidruchtige gast.

Het onderwerp was ook niet eenvoudig: hoe bouw je een 'leerlingvolgsysteem' op. Wie in het onderwijs zit weet, dat ook in Nederland scholen hieraan een zware kluit hebben. De bedoeling van het systeem is dat een school elk halfjaar testen afneemt om te zien hoever een leerling gevorderd is. Het mooie van het systeem is dat de zwakke leerlingen hierdoor bijtijds opgespoord worden en extra hulp kunnen krijgen. In Albanië is dit helemaal een toekomstfantasie, want hier komen inspecteurs van het regionaal onderwijsbureau testen afnemen. De uitslagen worden besproken met de directeur en de leraar, niet om de zwakke leerlingen op te sporen, maar om de leraar te beoordelen. Voor de kinderen die slecht scoren wordt niets extras gedaan. Het programma gaat gewoon voor iedereen op dezelfde wijze door.

Je merkt wel dat ik nu aan een serieuze deel van mijn werk bezig ben. Toch is het niet zo ernstig als het lijkt. Integendeel, er valt ook regelmatig wat te lachen zeker tijdens pauzes als iemand weer een dwaas verhaal vertelt. Mijn tolk kan soms de kern niet overbrengen, zeker niet als hij of zij zelf krom ligt van het lachen. Anastas, de voorzitter van ECE, is er ook sterk in. Hij heeft een paar maanden geleden een reis naar Amerika gemaakt. Gewone gebeurtenissen worden in zijn verhalen altijd spannend en breed uitgesponnen. Soms lijkt hij ze ter plaatse te verzinnen.

Vanmorgen had hij opeens een paar munten in zijn hand, een Hongaarse forint en een Bulgaarse Leke. Vraagt hij plotseling: "Weet je waarom ik die altijd bij me heb?" Het antwoord is natuurlijk: "Nee". Zegt hij: "Stel je voor dat ik in een bar zit en iemand roept opeens" Wie heeft er een forint? Ik geef 100 dollar voor een forint". Nou, dan ben ik natuurlijk de eerste."

Terwijl ik mijn dagboek bijwerk valt mijn oog op een paar werktekeningen van de elektrotechnische werkplaats op de Ali Muftiu-school. Ik zal je maar niet vervelen met de technische problemen, waarmee Henk Bakker me plaagt, maar voor een leek als ik ben op dit gebied is het duidelijk dat er een hemelsbreed verschil tussen de manier waarop wij zo'n project in Nederland uitvoeren en de manier waarop dat hier gebeurt. Toch denk ik wel dat het lukt. Nu al zeggen ze hier dat dit de mooiste werkplaats wordt van heel Albanië.

Als ik ze geloven mag hebben ze hier nog veel meer waarin ze de eerste en de beste van heel Albanië zijn. In iedere school hangen foto's van oud-leerlingen, die "wereldberoemd" zijn om hun daden. Dat doet me denken aan een verhaal, dat ik hoorde toen ik de eerste keer in Albanië was. Ik ben vergeten waar het was, maar daar hing een foto van een meisje dat wereldkampioen 'breien' was. En dat was geen mop.

DONDERDAG 22 MAART 2001

Terwijl ik mijn dagboek schrijf rolt de donder en plenst een regenbui. Het is een einde van een mooie zonnige dag met een heerlijke lentetemperatuur. Ik ben vandaag naar Tirana geweest met Tani en Eduard Gjini. Eduard is directeur van de middelbare school Dhaskal Todri. We zijn op bezoek geweest bij Agim Gorana, die directeur is van de middelbare school Cajupi. Eduard en Agim zijn vorig jaar drie weken te gast geweest in Dordrecht en hebben toen stage gelopen op het Stedelijk Dalton Lyceum. Dat heeft toen zo'n grote indruk gemaakt dat ze besloten om het Dalton systeem in te voeren in Albanië. Ik zeg nu wel "Dalton-systeem", maar voor echte Dalton-mensen is dat een vloek. Dalton is op de eerste plaats een houding, een mentaliteit. Helen Parkhurst, de mevrouw die dit 'systeem' voor het eerst in praktijk bracht in Dalton (V.S.), zei zelf eens: "Dalton is no method, no system: Dalton is an influence".

Dat klopt zeker als ik Agim hoor vertellen over zijn acties na zijn bezoek aan Nederland. Hij heeft zijn staf en zijn team zo enthousiast gemaakt, dat ze van start willen gaan om de school te Daltoniseren. Dat blijkt als we op zijn school worden ontvangen door de hele club en gezamenlijk moeten aanschuiven aan een rijk gevulde tafel. Gastvrijheid kent hier geen grenzen. Om 11 uur 's morgens krijgen we een complete maaltijd voorgeschoteld met de mededeling dat het ondertussen gemakkelijk praten is. Wat me vooral opvalt is dat Agim al toestemming heeft gevraagd aan de onderwijsinspectie om volgend schooljaar het lesrooster te veranderen. In plaats van lessen van 45 minuten gaan de docenten lessen geven van 35 minuten. Zo sparen ze 10 minuten op en maken daar "Daltonuren" van. Dat betekent dat in die uren de studenten in een klas naar keuze hun werk gaan maken. Dat kan gewoon huiswerk zijn, maar Agim is blijkbaar al bezig met zijn team om specifieke Daltontaken te maken. Het is me niet duidelijk hoever hij al is, maar ik

begrijp wel dat hij veel aandacht besteed aan de mogelijkheid dat de studenten een keuze kunnen maken uit meerdere taken en zelfstandig kunnen werken. Dat is voor het Albanese onderwijs inderdaad iets bijzonders: keuzevrijheid en zelfstandigheid. Tot zijn en mijn teleurstelling moet ik hem vertellen dat ik in Nederland nog geen hulp voor hem gevonden heb. De Nederlandse Daltonvereniging kan misschien met cursussen of trainingen, maar veel meer dan wat literatuur heb ik nog niet. Ik beloof dat ik zal onderzoeken of er meer mogelijk is. Misschien kan ik ze in contact brengen met een club in Brno (Tsjechië), die enkele jaren geleden begonnen zijn met hulp vanuit Utrecht en nu een eigen Daltonvereniging hebben opgericht. Waar ze vooral mee zitten is dat ze zo weinig middelen hebben dat zelfs het papier voor opdrachtkaarten of takenboekjes teveel is gevraagd.

Verzadigd van voedsel en drank en onder de indruk van dit enthousiasme gaan we naar een 'softwarehuis'. Midden in Tirana in een moderne kantoorflat spreken met een programmeur van een bedrijf dat een Albanees boekhoudprogramma op de markt brengt. Alex heeft al vastgesteld dat het inhoudelijk goed in elkaar zit, maar wat we willen weten is of het de goedkeuring heeft van internationale accountantsdiensten zoals KMPG, omdat dit programma ook de informatie moet leveren volgens modellen die ICCO en dergelijke fondsen. Bovendien willen weten wat de kosten zijn voor het opzetten en werken in een netwerk. De man belooft morgen alle kosten te emailen, zodat ECE zaterdag kan beslissen wat ze zullen aanschaffen.

De bui is over. De straat is nat en alle kuilen staan vol plassen. Er komt een vuilniswagen langs, die me heel bekend voorkomt. Twee jaar geleden heb ik het gebruik daarvan met een Nederlandse handleiding in de hand uitgelegd aan de toenmalige burgemeester en de directeur van de gemeentereiniging. Ook toen stonden we in de regen.

Ik zie nu hoe twee mannen het vuil uit een container met de handen oppakken in de laadruimte gooien. Dat is natuurlijk niet normaal. Sinds vorig jaar staan overal containers op wieltjes, die achter de auto gereden kunnen worden en met een paar grijparm de container optillen en omkieperen. Maar wat is nu het probleem? Bij veel containers breken de wieltjes af en hangen de containers dus lam en scheef. Ze worden te zwaar gevuld om ze in de grijparm te zetten en moeten dus met de hand leeg gehaald worden (of niet zie ik nu). De containers zijn nog geen jaar oud, maar op veel plaatsen zie je al dat ze half lam hangen. Misschien zijn ze te licht gemaakt; ze zijn cadeau gedaan door de stichting WorldVizion en UNDP. Misschien worden ze te ruw behandeld. In elk geval zie ik regelmatig dat ze in brand worden gestoken als ze te vol raken en daardoor raken ze zeker vervormd.

De vuilniswagen rijdt verder. Op het kruispunt staat nog een container met 4 wielen. Die wordt op de normale wijze leeg gemaakt.

VRIJDAG 23 MAART 2001

Een dagboek bijhouden is niet moeilijk als er dagelijkse spannende dingen gebeuren. Tot vanavond had ik echter het idee dat ik vandaag weinig te melden zou hebben. De laatste trainingsdag met directeuren en inspecteurs verliep uitstekend en dus is daarover weinig spannends te vertellen. Dat veranderde echter om 6 uur, toen we onze spullen naar de auto van Tani wilden brengen.

Tani heeft als coördinator van het Mental Health Care-centrum een Mercedes, een grote, degelijke en betrouwbare automaat. De projectleider, Jan Pfeiffer uit Praag, heeft die meegebracht uit Tsjechië en de auto heeft een Tsjechië kenteken. Dat is blijkbaar in Albanië zo vreemd dat de politie hem regelmatig staande houdt om zijn papieren te controleren. We zijn in de afgelopen week 5 keer aan de kant gezet en gecontroleerd. Het is deze week zelfs gebeurd dat Tani werd aangehouden en de agent zijn papieren in beslag nam omdat hij ze niet begreep. De volgende morgen om half zeven kon hij op het politiebureau uitleg komen geven. Pas toen een chef verklaarde dat zijn papieren in orde waren werd hem een boete kwijt gescholden, die de agent hem al opgelegd.

Wat vandaag gebeurd is overtreft alles. Een agent heeft de nummerborden van zijn auto afgerukt, toen hij ergens geparkeerd stond. Tani ontdekte het pas toen hij mijn spullen van de training kwam ophalen. Ik dacht dat een of andere onverlaat zijn nummerborden voor en achter gesloopt had als souvenir of iets dergelijks, maar Tani vermoedde direct al dat de politie het gedaan had. Inderdaad, op het politiebureau bleek dat een agent de nummerborden had gesloopt om hem te dwingen naar het politiebureau te gaan. Morgenochtend moet hij weer zo vroeg zich melden om zijn nummerborden terug te krijgen.

Ik kreeg een paar dagen geleden een e-mail van een echtpaar uit Delft dat deze zomer op vakantie wil gaan naar Albanië. Ze vroegen om advies. Ik zal ze in elk geval zeggen dat het niet verstandig is met een eigen auto te gaan, want buitenlandse nummers zijn kennelijk verdacht.

ZATERDAG 23 MAART 2001

Een stralende lentedag, mijn laatste dag in Albanië.

Tani kwam me ophalen met de Mercedes en met de Tsjechjes nummerplaten. Vanmorgen vroeg op het politiebureau kon hij ze in ontvangst nemen zonder een duidelijke verklaring. De agent, die zijn nummerborden van de auto had gerukt was niet aanwezig en had ook geen proces-verbaal achtergelaten. De enige verklaring, die Tani zelf kon bedenken was, dat hij misschien verkeerd geparkeerd stond, maar er was geen bon. Het kostte hem dus ook niets, behalve dan de kosten van de garage om de platen weer fatsoenlijk op de auto te krijgen. Achteraf verbaas ik me nog het meest over het feit dat Tani zelf en anderen dit politieoptreden zonder meer accepteren. Zo doet de politie nu eenmaal, is de reactie.

Vanmiddag ben ik heilig verklaard. Op een gezamenlijke bijeenkomst van directeuren en inspecteurs werden certificaten uitgereikt en kreeg ik zoveel lof toegezwaaid dat het een lijkrede leek. Het is me in de loop der jaren wel duidelijk geworden, dat ze in zo'n situatie niet zuinig zijn met loftuitingen. Je moet dat met een korreltje zout nemen. Prettig is echter wel dat de evaluatie van de trainingen ook zeer positief is. Daarop kan ik beter vertrouwen, want iedere deelnemer heeft schriftelijk maar anoniem zijn mening gegeven. Nadrukkelijk werd er ook gevraagd naar onderwerpen, die naar hun mening niet goed zijn geweest.

Het is een mooi feest geworden in hotel Kriva met 4 hollandse bussen voor de ramen. Ik heb gedanst op loeiharde Albanese muziek en gepoogd de pasjes in een reidans te volgen. Het lukte me niet, maar het plezier was er niet te minder om.

Vanavond heb ik met het bestuur van ECE de stand van zaken doorgenomen. Ik dacht aanvankelijk dat het een korte vergadering zou worden, want in feite hoefden we alleen op een rijtje te zetten welke financiële informatie voor ICCO nodig is. Er ontstond echter een grote discussie over een tegenvaller in het Ali Mufti-project. Zonder overleg vooraf heeft de aannemer buiten langs het gebouw een pad aangelegd, dat niet voorzien was in de bouwopdracht. Het is een keurig pad en de prijs is eigenlijk heel redelijk. Het is zelfs geen echt financieel probleem, want het is mogelijk binnen het budget. De discussie ging vooral over het principe. Kunnen we accepteren dat dit zonder vooroverleg gebeurt of zullen we het achteraf toch maar goedkeuren.

Als je zo'n discussie van de zijlijn bekijkt lijkt het alsof de voor- en tegenstanders slaande ruzie hebben. Ze schreeuwen door elkaar heen en luisteren volgens mij niet naar elkaar. Toch blijkt tenslotte dat het allemaal meevalt. Er komt een compromis uit de bus. Ze zullen eerst aan de opzichter vragen hoe dit mogelijk was. Ik verlaat Elbasan met een gerust hart. ECE redt zich wel.